

20 | LETNO 22 | POROČILO

Pravne zadeve, pregled razdelka 2.7

Podeljeno stalno dovoljenje

Društvo Kopriva, k. o., je dne 26. 7. 2019 pridobilo dovoljenje za kolektivno upravljanje pravice do pravičnega nadomestila za tonsko ali vizualno snemanje, ki se izvrši pod pogoji privatne ali druge lastne uporabe in ki pripada avtorjem, izvajalcem, proizvajalcem fonogramov in filmskim producentom. Dovoljenje se nanaša samo na delitev nadomestil kolektivnim organizacijam, članicam društva, ki imajo dovoljenje za razdeljevanje nadomestil med upravičene imetnike pravic.

AIPA je v skladu s pravilnikom in dogovorom med članicami društva prejela zbrana nadomestila za leti 2019 in 2020 ter v letu 2021 opravila delitev za vse tri skupine imetnikov pravic pri AIPA: soavtorje, izvajalce in filmske producente. V letu 2022 je AIPA opravila delitev zbranih nadomestil za leto 2021, prav tako za vse tri kategorije imetnikov pravic.

Zoper podeljeno dovoljenje je SAZAS sprožil upravni spor, ki se je pred Upravnim sodiščem RS vodil pod opr. št. I U 1469/2019. AIPA je v njem aktivno sodelovala kot stranska udeleženka. V letu 2021 so si stranki in stranski udeleženci izmenjali večje število pripravljalnih vlog, prav tako je sodišče večkrat razpisalo narok za glavno obravnavo, ki pa je bil zaradi različnih okoliščin vselej preklican.

Stranki in stranski udeleženci so pripravljalne vloge v zadevi vlagali tudi v letu 2022, in sicer tožena stranka ter stranski udeleženci predvsem kot odgovor na obsežne navedbe tožeče stranke. Dne 10. 3. 2022 je Upravno sodišče RS opravilo narok za glavno obravnavo, nato pa dne 21. 4. 2022 izdalo sodbo, s katero je tožbo zavrnilo.

Zoper navedeno sodbo Upravnega sodišča RS ni dovoljena pritožba, kar pomeni, da je sodba Upravnega sodišča z dne 21. 4. 2022 pravnomočna. AIPA ni seznanjena, ali je tožeča stranka zoper sodbo Upravnega sodišča RS vložila predlog za dopustitev revizije.

V II. točki izreka sodbe z dne 21. 4. 2022 je Upravno sodišče RS odločilo še, da vsaka stranka trpi svoje stroške postopka. Zoper ta del sodbe je AIPA vložila pritožbo na Ustavno sodišče RS zaradi kršitve več ustavnih pravic, to so pravice do enakega varstva pravic iz 22. člena Ustave RS, pravice do sodnega varstva iz 23. člena Ustave RS in pravice do zasebne lastnine iz 33. člena Ustave RS. AIPA je izpostavila, da je pravica stranke (stranskega intervenienta) do povrnitve stroškov postopka od nasprotne stranke, ki je pravdo izgubila in ki je s svojim ravnanjem (vložitevijo neutemeljene tožbe) povzročila, da je stranka (stranski intervenient) potrebovala pomoč odvetnika pri obrambi svojih pravic, varovana s pravico do zasebne lastnine iz 33. člena Ustave RS. Prav tako je AIPA kot bistveno izpostavila, da ni v skladu s pravico do enakega varstva pravic iz 22. člena Ustave RS in pravico do učinkovitega sodnega varstva iz 23. člena Ustave RS, da se stranka (stranskega intervenienta), ki je utemeljeno uresničila svojo pravico do sodnega varstva (tj. s prigrasitvijo stranske udeležbe, sodelovanjem v postopku in nasploh z opravo vseh potrebnih procesnih dejanj poskrbela za varstvo svojih pravic, pravnih interesov in koristi), ne more zanesti na to, da bo v primeru neuspeha nasprotne stranke v postopku dobila povrnjene stroške zastopanja po odvetniku, ki jih je sama morala plačati svojemu pooblaščenču.

Predmetna zadeva se pred Ustavnim sodiščem RS vodi pod opr. št. Up-1085/22, U-I- 325/22. Odločitev o tem, ali bo pritožbo sprejelo v obravnavo, še ni bila sprejeta. Poudariti velja, da bo Ustavno sodišče RS v primeru obravnave sodbo Upravnega sodišča RS presodilo le v delu, ki ga AIPA izpodbija, tj. odločitev o stroških postopka.

Postopek v zvezi z deponiranimi sredstvi

Deponirana sredstva stranke na fiduciarnem transakcijskem računu so last stranke. Fiduciarni račun odvetnika je poseben transakcijski račun, na katerem odvetnik ali odvetniška družba ločeno od poslovnega računa zbira in hrani sredstva svojih strank. Sredstva na tem transakcijskem računu so premoženje strank imetnika računa in ne premoženje imetnika računa. S sredstvi na tem računu odvetnik ali odvetniška družba ni upravičen samostojno in prosto razpolagati, razen v okviru dogovora s stranko.

AIPA je pri odvetniku leta 2014 začasno deponirala sredstva depozita, katerih vezava je potekla v obdobju nezakonito imenovanega direktorja Matjaža Žbontarja. Navkljub pozivom del sredstev s strani odvetnika ni bil vrnjen, zato je AIPA novembra 2019 začela postopek pred Okrožnim sodiščem v Kranju (I P 16/2020).

V letu 2020 je AIPA kot tožeča stranka dopolnila tožbo, sodišče pa je dne 2. 6. 2021 sklenilo, da se postopek nadaljuje.

Pripravljalni narok je bil opravljen 22. 11. 2022. Na tem naroku sta pravdni stranki dogovorili temeljna izhodišča za poravnavo, ki sta jo v nadaljevanju tudi sklenili. Po poravnavi se je tožena stranka zavezala plačati AIPA znesek 250.000 EUR v roku 10 let, v 10 obrokih po 25.000 EUR. Poleg nominalnega zneska obroka mora dolžnik ob vsakem obroku plačati tudi revalorizacijo od neodplačanega dolga v višini rasti cen življenjskih potrebščin v Republiki Sloveniji (dostopno na www.stat.si). V poravnavi je dogovorjeno, da v primeru toženčeve zamude s plačilom obrokov zapade v plačilo toženčeva celotna preostala, še ne plačana obveznost iz 1. točke sodne poravnave ter začnejo teči zakonske zamudne obresti.

Prvo obrok je odvetnik v skladu z dogovorom iz poravnave AIPA že poravnal v decembru 2022.

Postopek v zvezi z davčnim inšpekcijskim nadzorom

Pri AIPA je potekal davčni inšpekcijski nadzor davka od dohodkov pravnih oseb, ki ga je FURS Nova Gorica izvajal za leti 2016 in 2017.

AIPA je 6. 5. 2020 od FURS prejela odločbo št. DT 0610-1711/2018-15, da se odmeri davek od dohodka pravnih oseb za leto 2017, obračunan od davčne osnove 1,131.723 EUR, v znesku 215.027 EUR ter pripadajoče obresti, obračunane od poteka roka za plačilo davka (dne 28. 4. 2018) do dneva izdaje odločbe, po obrestni meri 7 % letno, skupaj v znesku 30.351 EUR.

Dne 22. 6. 2020 je AIPA vložila pritožbo. Dne 29. 6. 2020 je AIPA na podlagi vložene pritožbe od FURS Nova Gorica prejela odločbo (št. DT 0610-1711/2018-18), da se davčna izvršba odloži do odločitve o pritožbi.

Ministrstvo za finance je z odločbo št. DT-499-14-25/2020 z dne 16. 2. 2022 pritožbi AIPA ugodilo, odločbo prvostopenjskega davčnega organa odpravilo in zadevo vrnilo temu organu v ponovni postopek.

Dne 23. 3. 2022 je bil na sedežu AIPA izveden sestanek med predstavniki in pooblaščenici AIPA ter pristojno osebo finančnega urada, na katerem so bila predstavljena različna stališča ter razumevanje odločbe drugostopenjskega davčnega organa.

Prvostopenjski davčni organ je v ponovljenem postopku sestavil zapisnik z dne 18. 5. 2022, št. DT 0610-1711/2018-31, AIPA pa je na zapisnik podala pripombe. AIPA je izpostavila, da se z ugotovitvami zapisnika ne strinja, saj je prvostopenjski organ v njem ugotavljal, da AIPA na trgu opravlja pridobitno dejavnost.

Davčni organ je nato s sklepom št. DT-0610-1711/2018-36 z dne 20. 6. 2022 postopek davčnega inšpekcijskega nadzora ustavil. Davčni organ je sprejel ugotovitev, da je zbiranje avtorskih honorarjev na podlagi izdanih računov uporabnikov avdiovizualnih del skladno z namenom ustanovitve in delovanja zavezanca za davek ter da AIPA ne ustvarja dobička, s katerim bi prosto razpolagala. Poraba sredstev je strogo namenska in predpisana, v postopku davčnega nadzora za inšpicirano obdobje pa ni bilo ugotovljeno, da bi zavezanec za davek namenensko uporabljal zbrana sredstva.

Postopek v zvezi z zahtevo za vpogled v sporazume AIPA s tujimi kolektivnimi organizacijami

V povezavi s sporom opr. št. I U 1469/2019 se je pred Upravnim sodiščem RS vodil spor opr. št. I U 1197/2020. SAZAS je namreč vložil tožbo v upravnem sporu zoper RS, s katero je zahteval razveljavitev sklepa Urada RS za intelektualno lastnino (v nadaljevanju: URSIL) št. 31227- 9/2017-105/101 z dne 17. 7. 2020.

Z navedenim sklepom je URSIL odločil o zahtevi SAZAS za vpogled v upravni spis, med drugim tudi v sporazume, ki sta jih s tujimi kolektivnimi organizacijami sklenili kolektivni organizaciji IPF in AIPA. Zahteva SAZAS je bila v tem delu zavrnjena (2. točka izreka sklepa URSIL z dne 17. 7. 2020). Upravno sodišče RS je dne 24. 8. 2021 izdalo sodbo, s katero je odpravilo 2. točko izreka sklepa URSIL, in v tem obsegu zadevo vrnilo toženi stranki na ponoven postopek.

URSIL je dne 24. 9. 2021 izdal sklep št. 31227- 9/2017-147, s katerim je zahtevo SAZAS v tem delu ponovno zavrnil. SAZAS je vložil tožbo v upravnem sporu, ki se vodi pod opr. št. I U 1569/2021.

AIPA je na tožbo odgovorila, Upravno sodišče RS pa v letu 2022 o tožbi SAZAS še ni odločilo.

Spor glede dostopa po Zakonu o dostopu do informacij javnega značaja

Na podlagi določb Zakona o dostopu do informacij javnega značaja (v nadaljevanju: ZDIJZ) je prosilec v letu 2020 na URSIL vložil prošnjo za vpogled v določene dokumente, med drugim dokumente v zadevah št. 31227-14/2014, št. 31227-35/2013 in št. 31227- 27/2019. Prošnja je bila delno zavrnjena, upošteva izjemo upravnega postopka po 6. členu ZDIJZ . Zoper odločbo se je prosilec pritožil, nakar je Informacijski pooblaščenec RS (v nadaljevanju: IPRS) z odločbo z dne 24. 7. 2020 postopek vrnil v ponovno odločanje in hkrati zahteval, da se o teku le-tega obvesti tudi stranskega udeleženca (AIPA).

V ponovljenem postopku in po priglasitvi stranske udeležbe AIPA je URSIL izdal odločbo, s katero je zahtevo za vpogled zavrnil, obrazložitev zavrnitve pa oprl na izjemi upravnega in davčnega postopka. IPRS je nato izdal odločbo št. 090-250/2020/7 z dne 16. 2. 2021, s katero je pritožbi prosilca delno ugodil in naložil URSIL, da prosilcu po izteku enaintridesetega dne omogoči vpogled v listine, opredeljene v točki 1 izreka odločbe IPRS.

V zvezi z odločbo IPRS št. 090-250/2020/7 z dne 16. 2. 2021 je AIPA dne 4. 3. 2021 vložila tožbo v upravnem sporu zoper RS, s katero je zahtevala, da se predmetna odločba odpravi, in predlog za začasno odredbo. Upravno sodišče RS je s sklepom z dne 18. 3. 2021 delno ugodilo predlogu za začasno odredbo in izvršitev odločbe IPRS (v točki 1 izreka) zadržalo do pravnomočne odločitve sodišča v upravnem sporu.

Na tožbo sta odgovorili tožena stranka v zastopstvu IPRS in stranka z interesom – URSIL.

Upravno sodišče RS je nato s sodbo opr. št. I U 432/2021 z dne 7. 12. 2022 zavrnilo tožbo AIPA.

AIPA je zoper sodbo Upravnega sodišča RS vložila predlog za dopustitev revizije, o katerem do podaje tega poročila (april 2023) še ni odločeno.

URSIL je nato v predmetni zadevi z odločbo št. 090-3/2020-45 z dne 20. 2. 2023 ponovno delno ugodil zahtevi prosilca za posredovanje informacij javnega značaja. Zoper navedeno odločbo URSIL je AIPA vložila pritožbo, ki jo je URSIL s sklepom z dne 31. 3. 2023 zavrnil. URSIL je namreč po vložitvi pritožbe AIPA dne 27. 3. 2023 izdal odločbo št. 090-3/2020-47, s katero je odločbo z dne 20. 2. 2023 izrekel za nično. Ugotovil je, da prosilec ni podal ponovne zahteve za dostop do že zahtevanih informacij javnega značaja.

Spor glede dostopa po ZDIJZ, ki je še vedno v ustavni presoji

AIPA je kot stranka z interesom udeležena v ustavni pritožbi opr. št. Up 448/18, ki izvira iz upravnega spora Univerze v Mariboru (Pravne fakultete) proti toženi stranki: Republiki Sloveniji – IPRS (dva upravna spora v zvezi z eno odločbo IPRS: opr. št. II U 43/2016 in I U 167/2016).

Gre za spor zaradi vpogleda v izdana pravna mnenja po naročilu druge kolektivne organizacije, ki so bila zlasti v letih 2011 in 2012 priložena v sporih proti AIPA (registrski spori, spori na ugotovitev ničnosti skupščin, dovoljenja AIPA itd.) ali kako drugače uporabljena proti obstoju AIPA (npr. pravna ekspertiza glede »organiziranosti kolektivne organizacije v različnih pravnoorganizacijskih oblikah« z dne 18. 2. 2010; pravno mnenje glede »statusa glasbe v AV delih in kolektivnega upravljanja s pravico kableske retransmisije« z dne 29. 6. 2012; pravna ekspertiza glede »nepravilnosti v zvezi z ustanovitvijo kolektivne organizacije Zavod AIPA« z dne 16. 6. 2012, ki je bila uporabljena kot dokaz v kazenski zadevi I K 6071/2013 s strani novinarka Biserke Karneža Cerjak, zoper katero je AIPA podala kazensko zasebno tožbo zaradi kaznivega dejanja žaljive obdolžitve; pravno mnenje glede »uveljavljanja ničnosti Statuta Zavoda AIPA v pravnih zadevi II P 3389/2010« z dne 7. 5. 2011).

AIPA je na podlagi odločbe IPRS uspela pridobiti določene podatke o naročniku teh mnenj (zlasti koliko jih je v krajšem času bilo, kaj so pravno opredeljevala), iz česar je lahko sklepala tudi na morebitne nove pravne »napade« na sam njen obstoj. Proti odločbi IPRS je primarno tekel upravni spor (vse do vrhovnega sodišča), pri čemer je bila AIPA ves čas stranska udeleženka, spor pa se je končal v korist AIPA oz. IPRS.

AIPA je kot stranka z interesom že 26. 4. 2018 dala odgovor na ustavno pritožbo, nato pa od Ustavnega sodišča RS ni prejela nobenega dopisa ali akta več. Tudi v letu 2022 ne. Je pa AIPA opravila poizvedbo pri Ustavnem sodišču RS v marcu 2023, saj je preko njegove spletne strani ugotovila, da je bila ustavna pritožba s sklepom št. Up-448/18-24 že dne 29.11.2018 zavržena, vendar je Ustavno sodišče RS o tem kot stranko nikoli ni obvestilo. Na zahtevo AIPA je bil sklep sodišča vročen šele 8. 3. 2023, tj. šele 4 leta in pol po njegovi izdaji.

Registrski spori

Postopki izvirajo iz (po oceni AIPA) navideznega posla posojilne pogodbe med izstopajočim ustanoviteljem Sebastijanom Artičem (dolžnikom) in Blažem Rantom (upnikom) v zvezi z dolgom (25.675 EUR), ki ga dolžnik ni niti vrnil niti se ni odzval na vloženo tožbo upnika za izterjavo dolga. Ko je sodišče izdalo zamudno sodbo opr. št. P 1246/2018-I z dne 26. 9. 2018, je upnik sprožil izvršilni postopek in zahteval vračilo dolga s prodajo dolžnikovega deleža v AIPA. Izvršilno sodišče je izdalo sklep o izvršbi opr. št. 3033 I 677/2021 z dne 4. 5. 2021, registrsko sodišče pa na njegovi podlagi sklep o prepovedi razpolaganja na deležu upnika opr. št. Srg 2021/16138 z dne 10. 5. 2021. AIPA je na temelju dejstva, da je dolžnik že leta 2011 podpisal izstopno izjavo, torej formalno ni več ustanovitelj, zato tudi svojega deleža več nima in z njim ne more razpolagati, sprožila dva pritožbena postopka: 1. v izvršbi z ugovorom ter 2. na registrskem sodišču. Registrsko sodišče je pritožbi AIPA ugodilo: sklep opr. št. Srg 2021/16138 in na njem temelječ vpis v sodni register je razveljavilo s sklepom opr. št. Srg 2021/18133 z dne 21. 5. 2021, vpis zaznambe sklepa o izvršbi in prepovedi razpolaganja z deležem dolžnika pa izbrisalo s sklepom opr. št. Srg 2021/19951 z dne 3. 6. 2021. Upnik se je zoper oba sklepa pritožil – zadeva se je na registrskem sodišču vodila pod opr. št. Srg 2021/19951, na Višjem sodišču v Ljubljani pa pod IV Cpg 477/2021. Višje sodišče je dne 13. 10. 2021 izdalo sklep, s katerim je oba Srg sklepa (Srg 2021/18133 z dne 21. 5. 2021 in Srg 2021/19951 z dne 3. 6. 2021) razveljavilo in zadevo vrnilo v ponovno odločanje registrskemu sodišču. Registrsko sodišče je ponovno odločalo o predlogu za vpis zaznambe izvršbe: s sklepom Srg 2021/48233 z dne 28. 12. 2021 je pritožbi ugodilo in izvršilo prvotni vpis.

Dne 12. 5. 2022 je Okrajno sodišče v Ljubljani s sklepom št. I 677/2021 ugovoru AIPA ugodilo in sklep o izvršbi z dne 4. 5. 2021 razveljavilo v delu, v katerem je sodišče dovolilo izvršbo na ustanoviteljski delež dolžnika v AIPA, ter izvršbo v tem delu ustavilo. V navedenem sklepu je Okrajno sodišče v Ljubljani sprejelo mnenje AIPA ter zapisalo, da ustanoviteljske pravice ne obstojijo več, ker je AIPA kolektivna organizacija. Izpostavilo je, da mora v skladu z zakonom statut kolektivne organizacije predvideti tako upravljavsko strukturo, da je njeno upravljanje v rokah avtorjev, ki so organizacijo pooblastili, da v svojem imenu in za njihovih račun upravlja z njihovimi pravicami. S takim statutom in z dovoljenjem URSIL pridobljenim statusom AIPA kot kolektivne organizacije pa so ustanovitelji izgubili upravljavsko upravičenja.

Zoper sklep izvršilnega sodišča je dolžnik vložil pritožbo, ki pa jo je Višje sodišče v Ljubljani s sklepom opr. št. I lp 1061/2022 zavrnilo. Odločitev je s tem pravnomočna.

Popravki objav v medijih

Konec oktobra 2021 se je najprej na družbenem omrežju Twitter pojavilo nekaj zavajajočih objav nekdanjega novinarja in poslanca, tedaj javnega uslužbenca na ministrstvu za kulturo Mira Petka, nato je te objave skupaj z obširnimi člankom in zelo zavajajoče povzel portal Nova24tv.si, takoj za njim pa še tednik Demokracija.

Zavajajoče informacije o AIPA so bile objavljene:

1. na portalu Nova24TV.si v članku z naslovom »[Na sledi za izgubljenimi milijoni: Kdo si je prisvojil 130 milijonov evrov za avtorske pravice?](#)«; kot novica je bil objavljen dne 27. 10. 2021 ob 23:45, dosegljiv pa je v rubriki »Slovenija«, podrubrika »Politika«;
2. na portalu Nova24TV.si v članku z naslovom »[\[Ekskluzivno\] Kdo vse se masti na račun avtorskih pravic? Tudi propadli politiki z levice](#)«; kot novica je bil objavljen dne 28. 10. 2021 ob 23:45, dosegljiv pa je v rubriki »Slovenija«, podrubrika »Politika«;

3. v tedniku Demokracija dne 4. 11. 2021 v članku z naslovom »Ugrabljene avtorske pravice«;
4. na portalu Demokracija v članku z naslovom »**Razkrivamo: Ugrabljene pravice**«; kot napovednik je bil objavljen dne 3. 11. 2021, dosegljiv pa je v rubriki »Fokus«.

AIPA je v zvezi z neresnično vsebino omenjenih člankov uporabila vsa razpoložljiva pravna sredstva:

- zahtevala je objavo popravkov oz. prikazov nasprotnih dejstev – objavljena sta bila le dva: na portalu Nova24TV.si za članek z dne 28. 10. 2021 ter v tedniku [Demokracija](#) za članek z dne 4. 11. 2021;
- podala je prijavo na Novinarsko častno razsodišče;
- podala je prijavo na Medijski inšpektorat (odločitve še ni);
- zoper portal Nova24TV.si je vložila tožbo v zvezi s člankom z dne 27. 10. 2021, ker medij popravka ni objavil (spor se je vodil pod opr. št. IV P 1554/2021).

Ker v skladu z medijsko zakonodajo spori na objavo popravka sodijo med nujne sodne zadeve, je bil spor rešen že v letu 2022. Sodišče je tožbo zavrnilo. Popravek je bil kljub temu objavljen na spletni strani [portala](#).

V letu 2022 je pritožbo AIPA na omenjena članka portala Nova24.si presoјalo tudi Novinarsko častno razsodišče, ki je pritožbi AIPA sledilo in dne 10. 5. 2022 ugotovilo, da sta novinar in odgovorni urednik s prvim člankom, objavljenim dne 27. 10. 2021, kršila 1., 3. in 18. člen Kodeksa novinarjev Slovenije, z drugim člankom z dne 28. 10. 2021 pa 1., 3., 4. in 18. člen tega kodeksa.

Medijski inšpektorat se v letu 2022 na prijave AIPA še vedno ni odzval.

Poročilo o stanju znamke

Dne 24. 1. 2022 je AIPA vložniku ugovora poslala dopis za sporazumno rešitev zadeve, in sicer z omejitvijo seznama pri zadevni znamki.

Vložnik ugovora je v odgovoru pojasnil, da ne more pristati na soobstoj predhodnih znamk ORION in zadevne znamke, je pa pripravljen pristopiti k pogovorom o postopni spremembi imena nagrad ORION, v katerih bi bili upoštevani tudi interesi AIPA glede zagotavljanja kontinuitete z nagradami iz leta 2021.

Ker predlog za AIPA ni bilo sprejemljiv, je bila sprejeta odločitev, da zadevno znamko AIPA brani v ugovornem postopku.

Urad za intelektualno lastnino je vložnika ugovora seznanil z odgovorom AIPA ter ga pozval na predložitev dokazov o uporabi predhodnih znamk.

Povzetek »strateških tožb«

V letu 2021 je bilo ponovno zabeleženih več pritiskov in postopkov, ciljno usmerjenih v poslovno onemogočanje AIPA. Vodile so jih osebe, povezane z drugo kolektivno organizacijo, ki so vse od leta 2011 glavni akter upravnih in/ali sodnih postopkov zoper AIPA, redno vlagajo tudi kazenske ovadbe ter kljub zavračanju le-teh multiplicirano vodijo zasebne pregone zoper posamezne člane organov AIPA in tudi druge, ki so kakorkoli povezani z izdajo

dovoljenja AIPA. Ocenjujemo, da je bila AIPA udeležena v vsaj 40 tožbah in postopkih pred sodišči, proti fizičnim osebam (poslovodstvu in nekaterim članom organov vodenja) pa je bilo podanih več kot 25 ovadb. Vse so bile zavrjene kot neutemeljene, nazadnje v letu 2021, ko je okrožna državna tožilka zavrnila skupno 8 kazenskih ovadb, ki so bile tako ali drugače povezane z AIPA oz. z izdajo dovoljenja AIPA. Navkljub vsem zavrženim zahtevkom je podjetje Produkciska skupina Mangart (PSM), ustanovni član Gospodarskega interesnega združenja slovenskih neodvisnih avdiovizualnih producentov (GIZ SNAVP), prevzelo zasebni pregon, med drugim tudi zoper poslovodstvo AIPA (zadeve se vodijo pod opr. št. II Kpr 2560/2021 in II Kpr 2563/2021). Na podlagi analize vseh dosedanjih ovadb je možno sklepati, da gre pravzaprav za preizpraševanje dovoljenja AIPA, začeto s tožbo proti URSIL v pravdi, ki se vodi pod opr. št. P 315/2015-III.

Dne 29. 9. 2022 je zunajobravnavni senat Okrožnega sodišča v Ljubljani zavrnil zahtevo PSM za preiskavo zoper poslovodstvo AIPA in nekatere druge osebe, povezane z AIPA, ter postopkov njene ustanovitve. Po pritožbi omenjenega »oškodovanca« kot tožilca je odločitev zunajobravnavnega senata potrdilo še Višje sodišče v Ljubljani, in sicer s sklepom opr. št. II Kp 2563/2021 z dne 1. 2. 2023.

Postopek pred Okrožnim sodiščem v Ljubljani V Pg 1805/2022

AIPA je dne 23. 1. 2023 prejela poziv Okrožnega sodišča v Ljubljani, da odgovori na tožbo, ki jo je zoper AIPA vložil Matjaž Žbontar (v nadaljevanju: tožeča stranka).

S tožbo tožeča stranka zahteva ugotovitev, da ima v AIPA pravice ustanovitelja, ki izhajajo iz Zakona o zavodih, da AIPA nima soglasja ustanovitelja (tožeče stranke) za opravljanje dejavnosti kolektivnega upravljanja v smislu ZKUASP, da tožeča stranka ni podala soglasja za kakršnokoli vlogo AIPA za izdajo dovoljenja za kolektivno upravljanje pravic ter da se ni odpovedala upravljaljskim pravicam v pravni osebi v korist članov kolektivne organizacije za čas statusa kolektivne organizacije (1. točka tožbenega predloga).

Poleg tega tožeča stranka v 2. točki tožbenega predloga sodišču predlaga, da ugotovi ničnost sklepa 2.1 skupščine AIPA z dne 18. 12. 2019, kakor izhaja iz notarskega zapisnika opr. št. SV 985/19 z dne 18. 12. 2019, ter ničnost 3. člena prečiščenega besedila statuta AIPA, potrjenega z notarskim potrdilom opr. št. SV 694/21 z dne 30. 9. 2021. Navedeni člen statuta AIPA določa, da se za čas statusa kolektivne organizacije oz. veljavnosti dovoljenja ustanovitelji odpovedujejo upravljaljskim pravicam v pravni osebi v korist članov kolektivne organizacije, ter da dokler ima AIPA dovoljenje za kolektivno upravljanje pravic, ustanovitelji nimajo nikakršnih ugodnosti ali večjih pravic, ki sicer pripadajo drugim imetnikom pravic v skladu z določili ZKUASP ali tega statuta.

Prav tako tožeča stranka s tožbo zahteva, da se AIPA prepove opravljanje dejavnosti kolektivnega upravljanja v smislu ZKUASP ter da mora AIPA opustiti opravljanje dejavnosti kolektivnega upravljanja, prav tako v smislu ZKUASP.

Opisani postopek se pred Okrožnim sodiščem v Ljubljani vodi pod opr. št. V Pg 1805/2022.

AIPA je v zakonskem roku na tožbo podala obsežen odgovor, v katerem je izpostavila tako procesne kot vsebinske pomanjkljivosti tožbe. Med drugim tudi, da navedena zadeva ne spada v sodno pristojnost, temveč je odločanje o začetku in prenehanju (prepovedi) delovanja kolektivne organizacije po ZKUASP izključno podeljeno URSIL. Gre torej za upravno in ne sodno pristojnost, zaradi česar je AIPA predlagala, da sodišče tožbo zavrže. AIPA je podala še nekatere druge ugovore procesne narave (pomanjkanje pravnega interesa za ugotovitveno

tožbo) in opozorila, da je tožba tudi po vsebini neutemeljena. Ustanoviteljske pravice prvotnih ustanoviteljev pravne osebe (v konkretnem primeru Zavoda AIPA), ki je kasneje postala kolektivna organizacija, so namreč derogirane najpozneje z dnem izdaje oz. dokončnosti in pravnomočnosti dovoljenja pristojnega organa za kolektivno upravljanje.

Sodišče je tožeči stranki vročilo odgovor na tožbo in jo 27. 2. 2023 pozvalo, da se v roku 15 dni izjasni o ugovoru sodne pristojnosti in o ugovoru vrednosti spornega predmeta, ki ju je AIPA podala v odgovoru na tožbo. Na prošnjo tožeče stranke je sodišče rok za podajo izjave podaljšalo za nadaljnjih 15 dni. Tožeča stranka je nato podala izjavo, AIPA pa bo nanjo odgovorila ter v postopku opravila vse druge potrebne korake za varovanje pravic in interesov svojih članov.

Postopek pri URSIL

Postopek dostopa do informacij javnega značaja 090-9/2021 pri URSIL je bil začel na pobudo GIZ SNAVP, ki ga zastopa predsednik Matjaž Žbontar. Prosilec je zahteval od URSIL podatke o tem, koliko postopkov nadzora nad poslovanjem AIPA je URSIL pričel v obdobju 1. 11. 2017–8. 11. 2021 ter katere so opravilne upravne številke teh postopkov. AIPA je v postopku priglasila stransko udeležbo in URSIL predlagala zavrnitev zahteve, saj ta od organa zahteva, da ustvari nov dokument in novo informacijo javnega značaja, ker je sicer predhodno zahtevku prosilca v točno taki obliki ni bilo in je organu v taki obliki tudi ni potrebno sestavljati.

URSIL je zahtevo prosilca zavrnil z odločbo št. 090-9/2021-8 z dne 12. 1. 2022, saj zbirke podatkov v prav zahtevani obliki in vsebini nima in je brez večjih naporov ne bi mogel sestaviti ali priklicati iz informacijskega sistema.

Prosilec je zoper odločbo URSIL dne 1. 2. 2022 vložil pritožbo, katero je Informacijski pooblaščenec z odločbo št. 090-44/2022/12 z dne 11. 3. 2022 zavrnil.

Postopek v zvezi z vlogo za dodaten obseg izvajanja kolektivnega upravljanja – pravica dajanja na voljo javnosti

AIPA je na URSIL dne 4. 6. 2021 vložila vlogo za izdajo dovoljenja za kolektivno upravljanje: 1. avtorske pravice dajanja na voljo javnosti iz 32. a člena ZASP soavtorjev avdiovizualnih del za ta njihova avdiovizualna dela, 2. sorodne pravice dajanja na voljo javnosti iz 5. točke 121. člena ZASP izvajalcev, katerih izvedbe so uporabljene v avdiovizualnih delih na videogramih, za te njihove izvedbe, in 3. sorodne pravice dajanja na voljo javnosti iz 5. točke 134. člena ZASP filmskih producentov videogramov za te njihove videograme (t. i. pravice dajanja na voljo javnosti).

Upravna zadeva se je pred URSIL vodila pod opr. št. 31227-14/2021. V fazi pregleda formalne skladnosti vloge je URSIL pozval AIPA na dopolnitev vloge, kar je AIPA v odprtem roku tudi izvršila. V ta namen je AIPA sprejela dopolnitve statuta in drugih aktov, ki so bile potrebne za pridobitev novega dovoljenja.

Dne 25. 7. 2022 je URSIL AIPA seznanil z dejstvi in okoliščinami, ki jih je ugotovil v postopku, ter ji določil rok 30 dni od vročitve seznanitve za podajo izjave o ugotovitvah in posredovanje dokazov za svoje navedbe. Na prošnjo AIPA je bil navedeni rok podaljšan do 30. 9. 2022.

Na podlagi seznanitve URSIL je AIPA na skupščini dne 29. 9. 2022 sprejela ustrezne spremembe notranjih aktov, ki jih je v nadaljevanju predložila URSIL. AIPA je obenem v postopku podala dodatna pojasnila v zvezi s stališči URSIL v seznanitvi.

Dne 20. 10. 2022 je URSIL izdal dovoljenje št. 31227-14/2021-32, s katerim je AIPA dovolil kolektivno upravljanje:

1. avtorske pravice soavtorjev avdiovizualnih del dajanja na voljo javnosti avdiovizualnih del,
2. pravice izvajalcev dajanja na voljo javnosti izvedb, ki so posnete na videogramih, in
3. pravice filmskih producentov dajanja na voljo javnosti videogramov.

Novi postopki pred URSIL za razširitev dovoljenja

Dne 29. 9. 2022 je Državni zbor Republike Slovenije sprejel Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o avtorski in sorodnih pravicah ter Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o kolektivnem upravljanju avtorske in sorodnih pravic. Obe navedeni noveli sta stopili v veljavo dne 26. 10. 2022.

Istega dne, 26. 10. 2022, je AIPA na URSIL vložila vloge, s katerimi je zaprosila za izdajo dovoljenja za kolektivno upravljanje novih pravic za vse tri kategorije imetnikov pravic, kot sledi:

za soavtorje AV del:

- pravico do primerne nadomestila od ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu za vsakokratno priobčitev javnosti AV dela v okviru storitev deljenja vsebin na spletu (5. točka četrtega odstavka 107. člena ZASP),
- pravico do primerne nadomestila za vsakokratno priobčitev javnosti AV dela v okviru storitev videa na zahtevo (6. točka četrtega odstavka 107. člena ZASP),
- pravico javnega predvajanja AV del z videogrami (28. člen ZASP),
- pravico javnega prikazovanja AV del (29. člen ZASP),
- pravico radiodifuznega oddajanja AV del (30. člen ZASP),
- pravico sekundarnega radiodifuznega oddajanja AV del (32. člen ZASP),

za izvajalce:

- pravico do primerne nadomestila za vsakokratno javno predvajanje (drugi odstavek 122. člena v zvezi s 3. točko drugega odstavka 22. člena ZASP),
- pravico do primerne nadomestila za vsakokratno javno prikazovanje (drugi odstavek 122. člena v zvezi s 4. točko drugega odstavka 22. člena ZASP),
- pravico do primerne nadomestila za vsakokratno radiodifuzno oddajanje (drugi odstavek 122. člena v zvezi s 5. točko drugega odstavka 22. člena ZASP),
- pravico do primerne nadomestila za vsakokratno sekundarno radiodifuzno oddajanje (drugi odstavek 122. člena v zvezi s 7. točko drugega odstavka 22. člena ZASP),
- pravico do primerne nadomestila od ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu za vsakokratno priobčitev javnosti izvedb v AV delih na videogramih v okviru storitev deljenja vsebin na spletu (drugi odstavek 122. člena v povezavi s 163. b členom ZASP),
- pravico do primerne nadomestila za vsakokratno priobčitev javnosti izvedb v AV delih na videogramih v okviru storitev videa na zahtevo (drugi odstavek 122. člena ZASP),

- pravico do primerne nadomestila za vsakokratno radiodifuzno retransmisijo (drugi odstavek 122. člena v zvezi s 6. točko drugega odstavka 22. člena),¹

za filmske producente:

- pravico do primerne nadomestila za vsakokratno javno predvajanje z videogrami z AV deli (134. a v zvezi z 3. točko drugega odstavka 22. člena ZASP),
- pravico do primerne nadomestila za vsakokratno sekundarno radiodifuzno oddajanje videogramov z AV deli (134. a v zvezi s 7. točko drugega odstavka 22. člena ZASP),
- pravico do primerne nadomestila od ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu za vsakokratno priobčitev javnosti videogramov z AV deli v okviru storitev deljenja vsebin na spletu (134. a v povezavi s 163. b členom ZASP),
- pravico do primerne nadomestila za vsakokratno priobčitev javnosti videogramov z AV deli v okviru storitev videa na zahtevo (134. a člen ZASP),
- pravico do primerne nadomestila za vsakokratno radiodifuzno retransmisijo videogramov z AV deli (134. a v zvezi s 6. točko drugega odstavka 22. člena ZASP).²

Opisane zadeve se pred URSIL vodijo pod številkami 31227-36/2022, 31227-37/2022, 31227-38/2022, 31227-39/2022 in 31227-40/2022.

URSIL je v vseh postopkih AIPA pozval, da v roku 40 dni dopolni vloge tako, da predloži veljavna pravila o delitvi zbranih avtorskih honorarjev za želeno pravico oz. pravice in sklep oseb, ki imajo upravljavske pravice, v skladu z zakoni, da soglašajo z vlogo za izdajo dovoljenja.

AIPA je na skupščini dne 16. 12. 2022 sprejela dopolnitve statuta in drugih aktov, ki so potrebne za pridobitev novih dovoljenj. Navedeno je AIPA v zahtevanem roku predložila URSIL. Prav tako je AIPA v navedenih postopkih vložila več pravnih mnenj, s katerimi je dodatno obrazložila nekatere spremembe statuta z dne 16. 12. 2022, ki se nanašajo na način glasovanja AIPA na skupščini. Po spremembi statuta z 16. 12. 2022 namreč o vprašanih, ki se nanašajo na posamezno kategorijo imetnikov pravic, odločajo samo člani iz vrst te kategorije imetnikov pravic. Pred tem je AIPA, za namen glasovanja na skupščini, znotraj posameznih kategorij imetnikov pravic (so-avtorji, izvajalci, filmski producenti) le-te razvrščala tudi po posameznih pravicah, npr. za potrebe glasovanja na skupščini sta bili uveljavljeni kategorija imetnikov pravic kableske retransmisije in kategorija imetnikov pravic dajanja na voljo javnosti.

V vseh navedenih postopkih je nadalje stransko udeležbo priglasil Matjaž Žbontar, češ da je ustanovitelj (tedaj) Zavoda AIPA, torej naj bi mu bile z morebitno izdajo novega dovoljenja kolektivni organizaciji odvzete upravljavske pravice v nasprotju z 12. točko drugega odstavka 13. člena ZKUASP.

AIPA se je v zvezi s priglasitvijo stranske udeležbe v vseh postopkih izjavila ter URSIL predlagala, da zahtevo zavrne. Poudarila je, da so ustanovitelji svoja ustanoviteljska oz. upravljavska upravičenja izgubili s statusom Zavoda AIPA kot kolektivne organizacije, v zvezi s čimer se je predhodno že izreklo Višje sodišče v Ljubljani v sklepu opr. št. IV Cpg 1595/2015 z dne 23. 12. 2015.

O zahtevi za vstop v postopek URSIL do priprave tega poročila (april 2023) še ni odločil.

Dne 4. 4. 2023 je URSIL v dveh postopkih, 31227-36/2022³ in 31227-39/2022⁴, izdal seznanitev z dejstvi in okoliščinami. Iz seznanitve izhaja, da mora AIPA v roku 45 dni predložiti spremembe pravil o delitvi zbranih avtorskih honorarjev in nadomestil ter podati nekatera pojasnila.

AIPA, avgust 2023

¹ V vseh primerih s posameznimi omejitvami.

² V vseh primerih s posameznimi omejitvami.

³ Vloga za izdajo dovoljenja za kolektivno upravljanje pravice izvajalcev do primernega nadomestila za vsakokratno radiodifuzno retransmisijo.

⁴ Vloga za izdajo dovoljenja za kolektivno upravljanje pravice filmskih producentov do primernega nadomestila za vsakokratno radiodifuzno retransmisijo.